

חלב בלי פרה, דבש בלי דבורה וסטייק בלי בער: הפודטק בת"א כבר שווה כמיליארד שקל

בורסה זבת חלב ודבש: המגמות שבהן צועדת תעשיית המזון קוסמות גם למשקיעים בבורסה המקומית • כעשר חברות ושותפויות מתחום הפודטק עשו בשנתיים האחרונות את דרכן לבורסה המקומית, והן מציעות פיתוחים טכנולוגיים מהפכניים ופוטנציאל מלהיב, אך גם סיכון לאובדן ההשקעה • מי השמות הבולטים בענף המתהווה

סקטור הפודטק שנוצר בת"א כבר שווה כמיליארד שקל

חברה	פעילות	שווי במיליוני שקלים	תשואה מההנפקה/ המיזוג לשלד	משקיעים בולטים
מיטק*	בשר מתורבת	261	-38%	אשטון קוצ'ר, רמי לוי
ביו מיט	שותפות מו"פ	244	870%	סולבר, מוסר רביע
ביו דבש	דבש מתורבת	182	5%	עדי צים
סבוריט	המבורגר מודפס מן הצומח	169	-9%	עידו חג'ג, מילניום פודטק
וילק טכנולוגיות	חלב מתורבת	150	0%	שמעון כהן
נקסטפרם	חלבון המופק בשמרים	118	-20%	פול מיראז', הפניקס
מילניום פודטק	שותפות מו"פ	75	-28%	וינסנט צ'ינגוויז, מור השקעות
פליינג ספארק	חלבון מזבובים	72	-21%	קבוצת שטראוס
פיט השקעות	שותפות מו"פ	17	-60%	רוני קורבובסקי, אייל בקשי, נתן חץ

*מקורה בת"א, תשואה מהרישום בנאסד"ק

בעלי השם הנבואי אופיר דבש וד"ר אפרת דבש-דינונפלד. כשהיו ילדים, הם עזרו לאביהם להפרות עגבניות בחממה שלו, בגלל המחסור ברבורים. בעל המניות הגדול בחברה, הנסחרת בשווי של כ-180 מיליון שקל, הוא עדי צים (24%), לשעבר מבעלי קשת הסר פרמרקטים "כמעט חינם" וכיום מבע" ל חברת המיזון החוץ-בנקאי אס.אר. אקורד ועסקים נוספים. מחזיקים נוספים הם עו"ד אריק קאופמן וירון קיור, ממשד עו"ד KRRR (המחזיקים גם בחברת וילק, שתוצג בהמשך). קאופמן הוא מי שפנה לאופיר דבש, ושאל אותו האם הוא יודע להפוך את החביב הילדות שלו למוצר מסחרי. אופיר, בוגר יחידה טכנולוגית בצבא, ואפרת, מהנדסת מזון, לקחו על עצמם את האתגר. החברה מעריכה כי תציג מנת דבש מלאכותי ראשונה במרץ 2022. לאחרונה השלימה החבר רה גיוס של 11 מיליון שקל בהובלת המשקיעים הקיימים. שמות מוכ" רים נוספים השקיעו בחברה, אך אינם בעלי עניין, כמו משפחת היהלומנים פוזוילוב ואיש העסקים מוטי בן משה.

גלי יניב

כשהכניס ריקים והדלתות מוג' פות, אנשים מסתגרים בבית מאימת הווירוס המדבק, מהרהרים בקץ העור לם - ומבשלים. זה מה שמסביר כנראה את הנסיקה במניות הפודטק בבורסה בתל אביב בשבועות האחרונים.

תחום הפודטק (Food technol-ogy) מוגדר ככוה העוסק במחקר ופיתוח ובהטמעת תהליכים טכנו, לוגיים מתקדמים בתעשיית המזון, לשם שיפור המזון והגברת תוצרתו, וכן ליצירת סוגי מזון חדשים, כגון תחליפים לחלב, לבשר ולתוצרת מן החי. זאת, בין היתר, מתוך מחשבה על קיימות ועל ביטחון תזונתי.

סקטור הפודטק הפך כאמור לאחד מיקירי המשקיעים בת"א בתקופה האחרונה, וליצרו חרש של באזז. כבר בתחילת 2020 הוא סומן כרבר הבא אחרי תעשיית הקנאביס, ומאז הונפקו או מוזגו לשלדים עשר חברות ושות' פיות מו"פ - הנסחרות בשווי מצר' פי של יותר ממיליארד שקל - בתחום שנערך בעבר כמעט לחלוטין מהבר' רסה המקומית.

שנת 2021 לא פינקה את התחום בתשואות, אבל כאמור, בשבועיים האחרונים החברות נסחרות בעיקר בעליות, חלקן של עשרות אחוזים. הפיתוי של השקעה בפודטק הוא לראות את אחת התעשיות הכי גדולות, ותיקות ומסורתיות בער' לם משנה את פניה, וליטול חלק במההפכה שבמהלכה ענקים ישנים נעלמים או משתנים לגמרי, וענקים חדשים צומחים. תעשיית המזון היא אולי אחת האחרונות שבה זה עדיין לא קרה בשנים האחרונות, וכעת ייתכן שהדבר יקרה.

האם חברות הפודטק שנסחרות כיום בבורסה בת"א יכולות להיות הענקיות הבאות בתחום המזון? נראה שלא. חברות המזון החדשות, כמו הישנות, יצריכו נגישות לחומ' רי גלם, כוח אדם זול וערוצי שיווק חזקים. אבל החברות הללו בהחלט יכולות לספק טכנולוגיה וחומרי גלם חדשניים ואיכותיים לאותן ענקיות חדשות, ולהרוויח מכך יפה. שוק החלבון האלטרנטיבי לברו, שבו פועלות רבות מן החברות בתחום הזה בבורסה בתל אביב, צפוי לגל'

וילק טכנולוגיות

המעבדה כפרה חולבת

שוק תחליפי החלב הוא עצום, ומוערך בכ-20 מיליארד דולר. רוב הצריכה היא מטעמי בריאות, אך לטבעונים ושוחרי הסביבה חלק נכבד משוק זה. וילק טכנולוגיות (לשעבר ביומילק) פונה לקהל זה. החברה עוסקת בפיתוח טכנולוגיה לייצור מעבדתי של חלב בקר וחלב אם (בתאי שר אנשיים בתרבות). וילק, הנסחרת בשווי של 150 מיליון שקל, מקווה להביא מוצר חלב מתורבת מסחרי לשוק ב-2023, אולם היא עדיין נמצאת בשלב מו"פ, ואין ודאות לכך. עוד לפני כן, היא עשויה להצליח לייצר רכיבים להוספה לתרכובות מזון לתינוקות. וילק קיבלה השקעה של 2 מיליון דולר מהחברה המרכזית למשקאות (קוקה קולה ישראל), המחזיקה גם במחל' בת טרה.

גם בילק, כמו בביו דבש, היוזמים ובעלי המניות המרכזיים הם קאופמן וקיור. החברה הוקמה יחד עם פרופ' נורית ארגוב-ארגמן מן האוניברסי'

הפיתוי של השקעה בפודטק הוא לראות את אחת התעשיות הכי גדולות וותיקות בעולם משנה את פניה, וליטול חלק במההפכה שבמהלכה ענקים ישנים נעלמים או משתנים

למרות ההתלהבות, השמות הנוצצים של המשקיעים והזינוק במניות, החברות נסחרות ברמות שווי לא גבוהות, ובדרך כלל בתשואה שלילית מההנפקה או המיזוג

הנסחרות כיום בתל אביב הן כאלה שטרם רשמו הכנסות מפעילותן, והן עומדות לפני השלב המסחרי של המוצר שפיתחו, ולא מנסות להנפיק תוך כדי.

בסופו של דבר, נראה כי המשקיע ההתלהבות, השמות הנוצצים שנמ' שכו להשקיע בתחום והזינוקים שחוו מניות הפודטק בשבועות האחרונים, בסך הכול החברות הללו נסחרות ברמות שווי לא גבוהות, המייצגות בדרך כלל תשואה שלילית מאז ההנ' פקה או מאז המיזוג לשלד בורסאי, ומלמדות על כך שיש להן עוד הרבה מה להוכיח.

ביו דבש

לא מעוקר - אבל כן מדבשן חברת ביו דבש מייצרת דבש ללא שימוש ברבורים, לא רק בשביל טבעונים ארוקים, אלא כדי להתג' בר על המחסור העולמי ברבורים. ביו דבש יודעת לגדל פרחים ולהפיק מהם צוף שהופך לדבש בתוך "קיבת דבורה מלאכותית". יומי החברה הם האחים

כדי להיות טעים, הבשר צריך להכיל את הרכיבים והמרקם של בשר אמיתי. לשם כך יש לייצר מגוון סוגי תאים - שריר, כלי דם, שומן - ולהדפיס אותם במבנה זהה לשל איבר אמיתי

שלוש משותפיות המו"פ שנטלו חלק בגל ההנפקות האחרון נמנות עם תחום הפודטק, ומכוונות למעוניינים להיחשף לסקטור, אך אינם יודעים באיזו חברה לבחור

עדי צים, בעל המניות הגדול בביו דבש צילום: יח'צ

רוני קוברובסקי, מנהל השותפות קרן פיט השקעות צילום: תמר מצפי

עופרה שטראוס, השקעה בתחליפי חלב מהצומח ובחלבון מזבובים צילום: שי יחזקאל

אשטון קוצ'ר, הצטרף לאחרונה להשקעה במיטק צילום: רויטרס

פקה בבורסה בתל אביב. ביצועי שותפות נוספת, קרן פיט השקעות, המנוהלת על ידי רוני קוברובסקי, בעבר מנכ"ל החברה המרכזית למשקאות, גרועים אף יותר: תשואה שלילית של 60% מההנפקה. השותפות ביצעה עד היום שתי השקעות קטנות. האחרת בנבורסיס, שפיתחה טכנולוגיה לעיבוד של כמות זעירות של רכיבי מזון נחוצים (כמו אומגה 3), כדי להוסיף למזון מבלי לפגוע לא ברכיבי בים ולא בטעם המזון. ההשקעה השנייה היא בסופרסקו, המפתחת ציפויים אכילים לתוצרים חקלאיים, המאריכים את חיי המדף שלהם, כלי לפגוע בטעם ומס ובאיכותיהם התזונתיות. שתי החברות נמצאות בשלב המו"פ.

לה ראשוניים. יזם ומנכ"ל החברה הוא ערן גרוניך, המחזיק 23% מהחברה הנסחרת, בשווי של 75 מיליון שקל.

שותפיות המו"פ שתיים קרסו, אחת נסקה

שלוש משותפיות המו"פ שנטלו חלק בגל ההנפקות האחרון בבורסה נמנות עם תחום הפודטק. השלוש מכוונות למשקיעים המעוניינים להיחשף לסקטור, אך אינם יודעים באיזו חברה לבחור או מעריכים את ההשקעה בחברה אחת כמסוכנת מדי. הן מציעות קבוצה של מומחים, האמורים לדעת כיצד להשקיע בצור רה נכונה בחברות הפועלות בתחום. השותפות מילגנים פורטק הוקמה על ידי גיא רוזן, במקביל לתפקידו כסגן יו"ר תנובה, ואיש ההון סיכון חנן שניידר, שניהל בעבר חממת פודטק. היא הגיעה לבורסה כשאי מחזיקה רק בחברה אחת, סבוריט שהוזכרה לעיל.

מאז ביצעה השותפות השקעות בקצב מהיר: בטיפה גרופ, שפיתחה פתרונות אריזה מתכלים; בגרין קליה, המפתחת טכנולוגיות קליית קפה ירדותיות לסביבה; ביופיסקס, המפתחת תחליפי חלב מן הצרעה, ששטראוס היא אחת המשקיעות בה; בנוקו, חברת תוכנה לניהול עסקי מזון; בפיתולון, העוסקת בצבץ עי מאכל בריאים; בטרופל דאבליו, המייצרת פלסטיק מתכלה מעורר; פי מזון; ובאג אנד אפ, ספין-אוף של סבוריט לייצור ביצה מן הצומח. כל אלה לא מנעו ממניותיה של מילגנים פודטק לדרדת ב-30% כמעט מאז הונה

המוצרים לפי דרישה: ניתן לבחור את רמת השמן, החלבון, את המרקם ואת מידת העשייה. המוצרים כבר נמצאים בשימוש במסגרת שיתוף פעולה ראשוני עם רשת BBB. סבוריט, הנסחרת בשווי של 170 מיליון שקל, הוקמה ומנוהלת על ידי רחלי ויזמן (המחזיקה 18% בחברה), יחד עם פרופ' עידו ברסלובסקי (10%). המדען הראשי הוא פרופ' קי עורך שוסייב (10%), ממייסדי החברות קולפלנט, פלנטארק ביו ורבות אחרות. בחברה השקיעו כמה גורמים מוסדיים, ביניהם איש הנדל"ן עידו ח'ג'.

פליינג ספארק

חוקא כן מסוגלת לפגוע בזבוב חברת פליינג ספארק, שנקרא עבר "סטייק צרצר". מפתחת חלבונים מזבובי פירות. היא צמחה בחממת הפודטק של שטראוס, שמהווה משקיעה אסטרטגית בה (23%). משקיעה נוספת (5%) היא Tahi Union, חברת מזון תאילנדית גדולה.

מי צריך חלבון מזבוב? מתברר שזו שיטה הרבה יותר ירדותית לסביבה מאשר הפקת אותו החלבון מפרה. החלבון משמש בתעשיית הקוסמטיקה, בהאכלת דגים, וכן כרכיב מזון לבני אדם וחיות מחמד. החברה כבר נמצאת בתהליך הקמה של קו ייצור בתאילנד, והיא חתמה עם חברה יפנית על הסכם להפצת מוצרי החלבון והשמן שלה, שייצא לפועל כאשר החברה תעבור לשלב המסחרי. גם לגבי המוצרים האחרים יצרה החברה שיתופי פעולה

נקסטפרם

לא שוקטת על השמרים

נקסטפרם מתמחה בייצור רכיבי מזון בתוך שמרים. החברה הוקמה על ידי בועז נוי ור"ר צפרא כהן, יוצאי חברת אנומוטק שנמכרה לפרטרום ב-210 מיליון דולר ב-2017. נקסטפרם הצליחה לגרום לשמרים לבטא חלבון נים בעלי ערך תזונתי שחטר בצמי חים. התחרות היא מול מוצרים מחליפין צמחי, כמו סויה, אפונה או שקדים, אשר כבר משווקים היום כתחליפי בשר. היא מאמינה כי היא תחרותית מולם, גם בערך התזונתי וגם בטעם ובריה.

נקסטפרם, הנסחרת בשווי של כ-120 מיליון שקל, מעוניינת לשווק את רכיביה לא ישירות לצרכן, אלא כחומר גלם - שוק של 3 מיליארד דולר לרובי החברה. לאחרונה חתמה על הסכם עם יצרן משנה המייצר חומרי גלם לתעשיית המזון - חברת GFR Ingredients, שתספק עשרות טונות של החלבון של נקסטפרם ב-2022, לאחר שזו השלימה כבר פיילוט של ייצור החלבון.

החברה מוצר נוסף, תוסף תזונה נוגד חמצון, שכבר נמכר בקנה, ומוצרים נוספים בתחום השמרים, שמוסיחרו לחברת מאפה. מפעילות זו יש לה בינתיים הכנסות זניחות.

סבוריט

רובוטים לא צריכים סרשיף

סבוריט מפתחת מערכת לייצור והדפסה של תחליפי בשר מן הצרעה, וגם "שף רובוטי", כלומר מערכת אוטונומית שמכינה ללקוח את

טה העברית, המתמחה במטבוליזם של חלב.

ביו מילק הגיעה לבורסה תוך מיוזג לשלד פנטזי נטוורק. לפני כמה חודשים התפתח סכסוך בריר קטוריון, לאחר שעם התפטרות אחד הרח"צים של החברה, התגלו הסכמי ייעוץ של קאופמן וקיר, שעליהם לא ידעו בעלי המניות.

מיטק

זרוק לי שיפודים למדפסת

מיטק היא ממובילות השוק של פיתוח בשר מתורבת, כלומר בשר שגדל במעבדה, ללא שימוש בחיה אמיתית. כדי להיות טעים, הבשר צריך להכיל את הרכיבים של בשר אמיתי ולשמור על המרקם שלו. לשם כך יש לייצר מגוון סוגי תאים של רקמת בשר - שריר, כלי דם, שומן - ולהדפיס אותם במדפסת תלת-ממדית במבנה זהה לזה של האיבר האמיתי. החברה נוסדה ומנוהלת על ידי שרון פימה, ממייסדי חברת ההדפסה התלת-ממדית ננו דיימנשן.

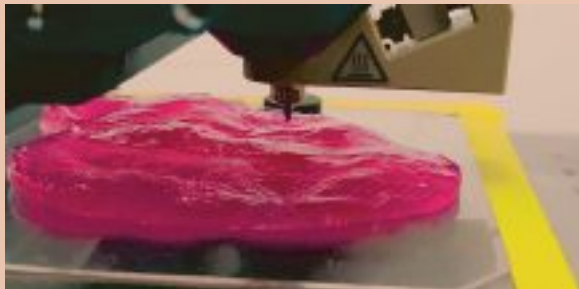
מיטק הודיעה לפני כחודש כי הצליחה להדפיס סטייק של 104 גרם, אבל הודתה בעצמה כי הדרך ארוכה עד למוצר מסחרי. למיטק מספר מתחרות, כולל הישראליות הפריטות אלף פארם ופיוצ'ר מיט. היום היא נסחרת בנאסד"ק לאחר שנמחקה מן המסחר בת"א, ושוויה עומד על 84 מיליון דולר.

לאחרונה הצטרפו אליה משקיעים נוספים: השחקן אשטון קוצ'ר, דרך הקרן המשותפת לו ולאמאן גיא עזר. רי. בעבר השקיעו בה רמי לוי, קבוצת אדום ומספר מוסדיים ישראליים.

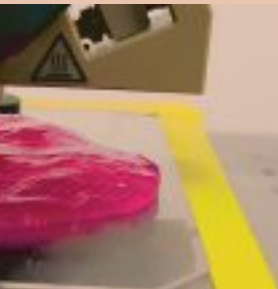
ברצמבר חתמה רילבייט על הסכם שיווק עם חברת ה.י. מעדני גורר מה למכירת מוצריה של רילבייט באמצעות השותפה. על רקע זה זיג קה מננית ביו מיט ב-850% בחודשים האחרונים, למחיר המשקף שווי החברה של כרבע מיליארד שקל. המר-וויחים הגדולים הם ככל הנראה יוחנן ואיילת רביע, בעלי מוסך בכפר סבא, המחזיקים 40% בחברה, בשווי שוק של כ-100 מיליון שקל.

אבקת חלבון של נקסטפרם

צילום: אתרי החברות

בשר מתורבת מודפס של חברת מיטק

המבוזר של סבוריט